

УДК: 373.2

Prof. Dr. Mehmet Arif ÖZERBAŞ

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
marif.ozerbash@manas.edu.kg, ORCID:0000 0002 1612-9349

Nazmiye ÖZGÜL

Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı 2150y06014@manas.edu.kg ORCID:0000 0001 9447-1206

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA GÖREV YAPAN OKUL YÖNETİCİLERİNİN KAYIRMACILIK DAVRANIŞLARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Bu araştırmanın amacı okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul yöneticilerinin kayırmacılık davranışlarına ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemektir. Çalışma tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreni 2020-2021 eğitim öğretim yılında Ankara'daki anaokullarında görev yapan 42 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmada basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Yapılan araştırma ve verilerinin çözümlenmesinde SPSS istatistik programı aracılığı ile yüzde, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma gibi betimsel istatistik teknikleri kullanılmıştır. Veri toplama aracı iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde öğretmenlerin branşı, istihdam şekli, meslek örgütüne üyelik durumu ve hizmet süresi ile ilgili bilgiler vardır. İkinci bölümde ise okul yöneticilerinin kayırmacı davranışlar gösterip göstermediğine ilişkin öğretmen algılarını belirlemeye yönelik 25 maddenin yer aldığı ölçek vardır. Araştırmanın analizinde elde edilen sonuçlar için anlamlılık düzeyi 0.5 kabul edilmiştir. Ayrıca 01 ve 001 anlamlılık düzeyindeki sonuçlarda değerlendirilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar şöyledir: Okul yöneticilerinin genel kayırmacılık düzeyine ilişkin veriler incelendiğinde aritmetik olarak, "Hiçbir Zaman" düzeyinde kayırmacılık yaptıkları görülmüştür. Araştırmadaki sonuçlarda okul yöneticilerinin planlama, örgütlenme, koordinasyon ve değerlendirme süreçlerindeki kayırmacılığa ilişkin öğretmen algıları "Hiçbir Zaman" düzeyindedir. Okul öncesinde görev yapan okul yöneticilerinin kayırmacılık davranışlarına ilişkin öğretmen algılarının meslek örgütlerine üyelik durumu, branş ve kıdem yılına göre bakıldığında; genel kayırmacılık boyutu ve alt boyutlarda anlamlı bir fark yoktur. Öğretmenlerin kayırmacılık algılarına bakıldığında en az düzeydeki "Hiçbir Zaman" (1,10) durumlar; Öğretmenlerin siyasi görüşleri, Öğretmenler arasında memleketlerine göre ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerinin hazırlanmasıyla ilgili hususlardır. Kayırmacılık ölçeğindeki en yüksek "Hiçbir Zaman" (1,44) düzeyindeki üç durumun ise; ödüllendirilecek öğretmenlerin teklif edilmesi, sınıf dağıtımının yapılışı ve eğitim öğretimle ilgili ek görevler verilmesinden oluşmaktadır. Okul yöneticilerinin, kayırmacılık davranışlarıyla ilgili durumlar hakkında bilgilendirilmesi ve seminerler verilmesi; ayrıca "Kayırmacılık Davranışları" ile ilgili liste hazırlanarak yöneticiler ve öğretmenlerin bilgilendirilmesi sağlanabilir. Yöneticilerin kayırmacılık davranış ilkelerine uygun davranmalarının sağlanması için mevzuatta düzenlemeler yapılarak, takibi yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Kayırmacılık, Okul Öncesi Kurumları, Öğretmen.

Mehmet Arıf Öзербау, PhD, профессор

marif.ozerbash@manas.edu.kg

"Манас" КТУ, педагогика бөлүмү

ORCID: <https://orcid.org/0000 0002 1612-9349>

Назмиё Озгүл, магистрант, 2150y06014@manas.edu.kg

“Манас” КТУ, Коомдук илимдер институту
ORCID:0000 0001 9447-1206, Кыргызстан

**МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ БИЛИМ БЕРҮҮ МЕКЕМЕЛЕРИНДЕ ИШТЕГЕН
МЕКТЕП ЖЕТЕКЧИЛЕРИНИН ТУУРА ЭМЕС ЖҮРҮШ-ТУРУШУ
ЖӨНҮНДӨ ПЕДАГОГДОРДУН ПИКИРИ**

Бул изилдөөнүн максаты – мектепке чейинки билим берүү мекемелеринде иштеген мектеп жетекчилеринин жүрүм-турумундагы фаворитизм жөнүндө мугалимдердин пикирин аныктоо. Изилдөө жалпы сканерлөө модели боюнча жүргүзүлгөн. Изилдөөнүн фокус-группасы 2020-2021-окуу жылында Анкара провинциясында жана анын райондорунда мамлекеттик бала бакчаларда иштеген 135 мугалимден турат. Изилдөөнүн жүрүшүндө 42 мугалим менен жөнөкөй кокустук тандоо аркылуу сурамжылоо жүргүзүлдү. SPSS статистикалык программасын колдонуу менен, изилдөөнү жана маалыматтарды талдоо үчүн пайыз, жыштык, орточо арифметикалык жана стандарттык четтөө сыяктуу сыпаттама статистикасы колдонулган. Маалымат чогултуу куралы эки бөлүктөн турат. Биринчи бөлүм педагогикалык бөлүм, иш түрү, кесиптик уюмга мүчөлүк статусу жана иш тажрыйбасы жөнүндө маалыматтарды камтыйт. Экинчи бөлүктө мугалимдердин мектеп администраторлору кардарлардын жүрүм-туруму барбы же жокпу деген пикирлерин өлчөө үчүн 25 пункттан турган шкала бар. Маанилүүлүк деңгээли изилдөөнүн анализинде алынган натыйжалар үчүн 0,5 деп алынган. Мындан тышкары, 01 жана 001 жыйынтыктардагы маанилүүлүк деңгээлинде бааланган. Изилдөөнүн жыйынтыгы төмөнкүдөй: Мектеп жетекчилеринин жалпы тууганчылык деңгээли боюнча маалыматтар каралып чыкканда, алар арифметикалык жактан «Эч качан» деген фаворитизм деңгээлин аныкташкан. Изилдөөнүн жыйынтыгы боюнча мугалимдердин мектеп башкаруу процесстерин пландаштырууда, уюштурууда, координациялоодо жана баалоодо тууганчылыкка болгон көз караштары «Эч качан» деңгээлинде. Кесиптик мүчөлүк статусуна, филиалга жана эмгек стажына жараша мектепке чейинки билим берүү мекемелеринде иштеген мектеп жетекчилеринин непотисттик жүрүм-туруму боюнча мугалимдердин пикирлерин карап чыгуу; непотизмдин жалпы өлчөмү жана "Кээде" субдеңгээли. Изилдөөнүн жыйынтыгы боюнча мектеп жетекчилеринин иш-аракеттерин пландоо, уюштуруу, координациялоо жана баалоо процесстеринде мугалимдердин тууганчылыкка болгон көз караштары «Эч качан» деңгээлинде. Кесиптик мүчөлүк статусуна, филиалга жана эмгек стажына жараша мектепке чейинки билим берүү мекемелеринде иштеген мектеп жетекчилеринин непотисттик жүрүм-туруму боюнча мугалимдердин пикирлерин карап чыгуу; фаворитизмди өлчөөдө жана бөлүкчөлөрүндө олуттуу айырма жок. Мугалимдердин тууганчылык, төмөнкү деңгээлдеги жагдайлар тууралуу түшүнүгүн эске алуу; мектептерде түзүлгөн тапшырмаларда (сатып алуу ж.б.) мугалимдердин жынысы жана алардын кичи мекени суроолор болуп саналат. Башка жагынан алганда, үч иш фаворитизм шкаласы боюнча "Сейректиктин" эң жогорку деңгээлинде; ал мугалимдерге эмгек акы төлөөнү сунуш кылуудан, класстык тапшырмаларды аткаруудан жана билим берүү жана окутууга байланыштуу кошумча тапшырмаларды берүүдөн турат. Непотизмге байланышкан жагдайлар тууралуу мектеп жетекчилигине маалымат берүү жана семинарларды өткөрүү; мындан тышкары, администраторлорго жана мугалимдерге маалымат берүү үчүн «Непотизм жүрүм-туруму» тизмеси даярдалышы мүмкүн. Жетекчилер непотизм принциптерин сакташын камсыз кылуу үчүн мыйзамдарга көзөмөлгө алынууга тийиш болгон жоболор киргизилиши мүмкүн.

Өзөктүү сөздөр: тууганчылык, мектепке чейинки мекемелер, тарбиячы.

Мехмет Ариф Озербаши, PhD профессор
КТУ «Манас», кафедра педагогика

marif.ozerbash@manas.edu.kg

ORCID: [https://orcid.org/0000 0002 1612-9349](https://orcid.org/0000-0002-1612-9349)

Назмийе Озгюл, магистрант

КТУ «Манас», Институт социальных наук

2150y06014@manas.edu.kg

ORCID:0000 0001 9447-1206, Кыргызстан

ОТЗЫВ ПЕДАГОГОВ О НЕПРАВИЛЬНОМ ПОВЕДЕНИИ РУКОВОДИТЕЛЕЙ ШКОЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ, РАБОТАЮЩИХ В ДОШКОЛЬНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ

Целью данного исследования является определение мнения педагогов о фаворитизме поведения школьных администраторов, работающих в дошкольных образовательных учреждениях. Исследование проводилось на модели общего сканирования. Фокус-группа исследования состоит из 135 учителей, которые работали в государственных детских садах в провинции Анкара и ее районах в 2020-2021 учебном году. В ходе исследования были опрошены 42 учителя методом простой случайной выборки. При анализе исследования и данных с помощью статистической программы SPSS использовались методы описательной статистики, такие как процент, частота, среднее арифметическое и стандартное отклонение. Инструмент сбора данных состоит из двух частей. В первом разделе содержится информация о педагогическом отделении, типе занятости, статусе членства в профессиональной организации и стаже работы. Во второй части есть шкала из 25 пунктов для определения мнения учителей о том, демонстрируют ли школьные администраторы клиентелистское поведение. Уровень значимости был принят за 0,5 для результатов, полученных при анализе исследования. Кроме того, 01 и 001 оценивались в результатах на уровне значимости. Результаты, полученные в ходе исследования, следующие: Когда были изучены данные об общем уровне кумовства школьных администраторов, было замечено, что они арифметически занимали уровень фаворитизма «Никогда». По результатам исследования представления учителей о nepoтизме в планировании, организации, координации и оценке процессов школьной администрации находятся на уровне «Никогда». Рассмотрение восприятий учителей в отношении nepoтистского поведения школьных администраторов, работающих в дошкольных учреждениях, в соответствии со статусом членства в профессиональных организациях, филиалом и стажем работы. Общее измерение кумовства и подуровень «Иногда». Нет существенной разницы в измерении фаворитизма и подразмерах. Учитывая восприятие учителями кумовства, ситуаций низкого уровня. В заданиях, созданных в школах (закупки и т. д.), вопросами являются пол учителей и их родной город. С другой стороны, три случая на самом высоком уровне «Редко» по шкале фаворитизма. Он заключается в предложении учителей к награждению, проведению распределения по классам и назначении дополнительных задач, связанных с образованием и обучением. Информирование администрации школ о ситуациях, связанных с кумовством и проведением семинаров. Кроме того, можно подготовить список «Поведение кумовства» для информирования администраторов и учителей. Для обеспечения того, чтобы менеджеры соблюдали принципы кумовства, в законодательство могут быть внесены положения, за которыми следует следить.

Ключевые слова: семейственность, дошкольные учреждения, воспитатель.

Prof. Dr. Mehmet Arif ÖZERBAŞ, Kyrgyz-Turkish Manas University,
Faculty of Letters, Department of Pedagogy marif.ozerbash@manas.edu.kg,
ORCID:0000 0002 1612-9349

*Nazmiye ÖZGÜL, Kyrgyz-Turkish Manas University, Institute of Social Sciences,
master student, 2150y06014@manas.edu.kg
ORCID:0000 0001 9447-1206*

TEACHER'S OPINIONS REGARDING THE PREVIOUS BEHAVIOR OF SCHOOL HEADS WORKING IN PRE-SCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS

The aim of this research is to determine the opinions of teachers about the favoritism behaviors of school administrators working in pre-school education institutions. The study was carried out with the general scanning model. The study was conducted with a general scanning model. The population of the study consists of 135 teachers who work in public kindergartens in Ankara province and its districts in the 2020-2021 academic year. In the study, 42 teachers were consulted by using simple random sampling method. In the analysis of the research and data, descriptive statistics techniques such as percentage, frequency, arithmetic mean and standard deviation were used through the SPSS statistics program. The data collection tool consists of two parts. In the first section, there is information about the teachers' branch, employment type, membership status to the professional organization and service period. In the second part, there is a scale with 25 items to determine teachers' perceptions about whether school administrators show clientelistic behaviors. The significance level was accepted as 0.5 for the results obtained in the analysis of the study. In addition, 01 and 001 were evaluated in the results at the significance level. The results obtained in the study are as follows: When the data on the general level of nepotism of school administrators were examined, it was observed that they were arithmetically engaged in "Never" level of favoritism. According to the results of the research, teachers' perceptions of nepotism in planning, organizing, coordination and evaluation processes of school administrators are at the level of "Never". Considering the perceptions of teachers regarding nepotism behaviors of school administrators working in pre-school according to membership status to professional organizations, branch and years of seniority; general nepotism dimension and sub "Sometimes" level. According to the results of the study, teachers' perceptions of nepotism in planning, organizing, coordination and evaluation processes of school administrators are at the level of "Never". Considering the perceptions of teachers regarding nepotism behaviors of school administrators working in pre-school according to membership status to professional organizations, branch and years of seniority; There is no significant difference in favoritism dimension and sub-dimensions. Considering teachers' perceptions of nepotism, low level situations; In assignments created in schools (purchasing, etc.), the gender of teachers and their hometown are the issues. On the other hand, three cases at the highest "Rarely" level on the scale of favoritism; It consists of proposing teachers to be rewarded, conducting class distribution and assigning additional tasks related to education and training. Informing school administrators about the situations related to nepotism and giving seminars; In addition, a list on "Nepotism Behaviors" can be prepared to inform administrators and teachers. In order to ensure that the managers comply with the principles of nepotism, regulations can be made in the legislation and followed up.

Key words: *Nepotism, Preschool Institutions, Teacher.*

İnsan ilişkilerinin oldukça yoğun yaşandığı eğitim kurumları, toplumumuza, kaliteli insan yetiştiren yapılardır. Toplumumuzda gelecek nesillerin yetiştirilmesi için okullar önemli role sahiptir. Öğretmenlerin çalıştıkları kuruma karşı güveni ne kadar yüksek olursa verimlilik ve performansta o derece yüksek olur. Okulun temel amaçlarına kazandırma konusunda katkı sağlar. Bu süreçte insan kaynakları yönetimi ilkeleri açısından yeterlik, kariyer, liyakat, yansızlık (Argon ve Eren 2004); etik ilkeler açısından dikkat edilmesi, okullarda başarıyı artıracaktır. Bazı örgütlerde zaman zaman adalet, eşitlik, dürüstlük, doğruluk, kayırmacılık vb. davranışlar göz ardı edilerek başka kıstaslar yer almaktadır. Bu gibi durumların başında kayırmacılık yani bazı kişilere ayrıcalıklı davranmak gelmektedir.

Yaşadığımız dönemde, adalet, eşitlik, tarafsızlık, etik, liyakat gibi kavramların öneminin gittikçe arttığını görüyoruz. Yöneticilerin uygulamalarında bu kavramları önemsemediği dikkate alınmadığı durumlarda, kayırmacı davranışları sıklıkla görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda da zaman zaman kayırmacılık davranışlarıyla karşı karşıya kalındığını görmekteyiz. İltimas ya da torpil gibi kavramlarla eş değer olarak görülen kayırmacılık (Özsemerci,2002) günlük hayatta ‘ Bizdensin hallederiz’, ‘tanıdığın varsa işin halledilir’, ‘Sendikan nedir?’ gibi ifadeler duyuyoruz karşımıza çıkıyor. Birçok örgütte olduğu gibi okullarda da yöneticilerin, öğretmenlere karşı kayırmacı tutum sergilediklerine yönelik algılar vardır. Bu bağlamda bu çalışma ile Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi, Anaokulunda görev yapan yöneticilerin (okul müdürü ve müdür yardımcıları), kayırmacılık davranışında bulunup bulunmadığına ilişkin, öğretmen algıları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın problemi; okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul yöneticilerinin kayırmacılık davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri nedir? Sorusuna cevap aranmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi anaokullarında görev yapan okul yöneticilerinin yönetim süreçlerindeki kayırmacılık davranışlarına ilişkin öğretmen algıları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemektir. Bu genel amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Okul yöneticilerinin kayırmacılık davranışlarına ilişkin öğretmen algıları ölçeği ve alt ölçeklere ait puanların;

1. Branşa göre,
2. Meslek örgütüne üye olup olmama durumuna göre,
3. Kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarındandır. Araştırmanın konusu, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da evrenden alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2009).

2.2. Çalışma Evreni

Araştırmanın çalışma evrenini 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Ankara’da bulunan Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Anaokullarında görev yapan okul öncesi öğretmeninden oluşmaktadır. Evrendeki öğretmen sayısına ilişkin bilgiler Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü İnsan Kaynakları Bölümünün istatistik verilerinden alınmıştır. Katılımcılara ait demografik özelliklerin dağılımının belirlenmesi amacıyla yüzde ve frekansları incelenmiştir.

Tablo 1: Katılımcılara ait demografik özellikler

Değişkenler	Özellikler	%
Branş	Okul Öncesi Öğrt.	81
	Çocuk Gelişimi Öğrt	19
Meslek Örgütü	Evet	38,1

	Hayır	61,9
Kıdem	1-10 yıl	28,6
	11-20 yıl	49,9
	21 ve üstü	21,5

Tablo 1 incelendiğinde öğretmenlerin % 81'i okul öncesi öğretmeni ve % 19'un Çocuk Gelişimi mezunu öğretmen olduğu ve bu öğretmenlerden 38.1'in meslek örgütüne üye olduğu görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin en fazla 11-20 yıl arasında % 49.9 kıdeme sahip olduğu bulunmuştur.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, veri toplama aracı olarak, Erdem ve Meriç (2011) tarafından geliştirilen “Okul Yönetiminde Kayırmacılık Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların cinsiyet, branş, mesleki örgüte üye olup olmama ve hizmet süresi ile ilgili bilgileri yer almaktadır. İkinci bölümde ise okul yöneticilerinin kayırmacılıkla ilgili olası davranışlarını içeren ifadeler bulunmaktadır. Okul Yönetiminde Kayırmacılık Ölçeği; planlama, örgütlenme, koordinasyon ve değerlendirme olmak üzere dört faktörden oluşmaktadır. Ölçeği oluşturan bu dört faktör altında; planlama (4), örgütlenme (7), koordinasyon (5) ve değerlendirme (9) olmak üzere toplam 25 madde bulunmaktadır. Ölçeği oluşturan her bir madde 5’li Likert tipi derecelendirmeye tabi tutulmuştur. Buna göre ölçekteki her bir maddeye örneklem grubunda olan bireylerin katılım düzeyi “Hiçbir Zaman=1”, “Nadiren=2”, “Bazen=3”, “Çoğu Zaman=4” ve “Her Zaman=5” şeklinde puanlandırılmıştır. Seçeneklere karşılık gelen puan aralıkları: “1,00- 1,79= Hiçbir Zaman, 1,80- 2,59= Nadiren, 2,60- 3,39= Bazen, 3,40- 4,19= Çoğu Zaman, 4,20- 5,00= Her Zaman” şeklindedir.

2.4. Verilerin Toplanması

Veriler bizzat araştırmacı tarafından araştırma örneklemindeki okulların müdürlerine Covid-19 nedeniyle online ulaşılarak görüşülüp araştırma ve ölçek hakkında gerekli bilgiler sunulmuştur. Daha sonra öğretmenlere eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmayacak zaman aralıklarında açıklamalar yapıldıktan uygulanacak ölçek online olarak paylaşılmıştır. Ölçekler doldurulduktan sonra yine online olarak geri alınmıştır. Öğretmenlere dağıtılan toplam 50 ölçekten, eksiksiz doldurulan 42 tanesi analizler için değerlendirilmeye alınmıştır.

2.5 Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 23 istatistik programından yararlanılmıştır. Verilerin analizinde öncelikle parametrik veya parametrik olmayan testlerden hangisinin kullanılması gerektiğini belirlemek üzere verilerin normal dağılım şartını yerine getirip getirmediğine bakılmıştır. Çünkü bu tür araştırmalarda eğer veriler normal dağılım koşulunu yerine getiriyorsa parametrik testler, getirmiyor ise parametrik olmayan testler uygulanmaktadır (Walliman, 2011). Bunun için ilk olarak basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiş ve Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 2: Demografik bilgilere göre basıklık ve çarpıklık değerleri

	Çarpıklık	Basıklık
Branş	1,635	,706
Meslek Örgütü	,509	-1,831

Kıdem ,583 ,193

Tablo 2 incelendiğinde tüm verilerimize ait çarpıklık değerinin (-1,1) aralığında olduğu görülmektedir. Basıklık değerleri incelendiğinde branş, kıdem ve meslek örgütü değişkenlerine ait basıklık değerlerinin ise -2 ile +2 arasında değerler aldığı görülmektedir. Bu değişkenler için basıklık değerleri negatif olduğundan dağılımın normale nazaran daha basık bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Tabachnick ve Fidell (2007) basıklık katsayıları -3 ile +3 arasında olduğunda verinin normal kabul edilebileceğini belirtmiştir. Bu nedenle parametrik testler kullanılmıştır.

BULGULAR

3.1. Okul yöneticilerinin kayırmacılık davranışlarına yönelik öğretmen algıları ölçeğine ilişkin betimsel istatistikler:

Tablo 3: Okul yöneticilerinin genel kayırmacılık davranışlarına ilişkin öğretmen algıları

Maddeler	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman	\bar{x}	SS
1. Öğretmenlerin haftalık ders programlarının hazırlanmasında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f 37 % 88,1	3 7,1	2 4,8	0 0	0 0	1,4	,767
2. Öğretmenlerin nöbet çizelgelerinin hazırlanmasında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f 40 % 95,2	1 2,4	1 2,4	0 0	0 0	1,10	,484
3. Sınıf dağıtımının planlanmasında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f 31 % 73,8	3 7,12	7 16,7	0 0	1 2,4	1,48	,862
4. Ders dağıtımının planlanmasında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f 38 % 90,5	1 2,4	3 7,1	0 0	0 0	1,17	,537
5. Öğretmenlerin sosyal kulüp çalışmaları ile ilgili görevlendirilmelerinde ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f 31 % 73,7	6 14,3	4 9,56	1 2,4	0 0	1,40	,767
6. Öğretmenlerin belirli gün haftalarla ilgili görevlendirilmelerinde ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f 35 % 83,3	3 7,1	3 7,1	1 2,4	0 0	1,29	,708
7. Okulda oluşturulan kurullarda (satın alma, muayene ve teslim alma vb)	f 37 % 88,1	2 4,8	2 4,8	1 2,4	0 0	1,21	,645

**НАРОДНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ. ПЕДАГОГИКА.
МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ**

öğretmenleri görevlendirmede ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?								
8. Öğretmenler arasında işbölümü yapılmasında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	35	2	5	0	0		1,29 ,673
	%	83,3	4,8	11,9	0	0		
9. Öğretmenlere eğitim ve öğretimle ilgili ek görevler vermede ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	32	4	6	0	0		1,38 ,731
	%	76,2	9,5	14,3	0	0		
10. Okulda yapılacak faaliyet ve etkinliklere katılacak öğretmenleri görevlendirmede ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	31	6	5	0	0		1,38 ,697
	%	73,8	14,3	11,9	0	0		
11. Okul içi görev dağılımında (iş yükü açısından) ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	31	6	3	2	0		1,43 ,831
	%	73,8	14,3	7,1	4,8	0		
12. Öğretmenlerin kural ihlallerinde (kılık kıyafet, törene katılmama gibi) ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	33	4	3	2	0		1,38 ,825
	%	78,6	9,5	7,1	4,8	0		
13. Öğretmenlerin, derse zamanında veya geç girip çıkmalarında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	32	7	2	1	0		1,33 ,687
	%	76,2	16,7	4,8	2,4	0		
14. Görevlerini gereği gibi yapmayan öğretmenler arasında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	30	8	4	0	0		1,38 ,661
	%	71,4	19	9,5	0	0		
15. Öğretmenlere izin vermede ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	35	3	4	0	0		1,26 ,627
	%	83,3	7,1	9,5	0	0		
16. Öğretmenlerin şikâyetlerinin dikkate alınmasında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	31	6	5	0	0		1,38 ,697
	%	73,8	14,3	11,9	0	0		
17. Öğretmenlerin üye oldukları sendikalarla ilgili ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	36	1	5	0	0		1,26 ,665
	%	85,7	2,4	11,9	0	0		

**НАРОДНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ. ПЕДАГОГИКА.
МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ**

18. Öğretmenlerin cinsiyetleriyle ilgili ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	38	3	1	0	0	1,12	,395
	%	90,5	7,1	2,4	0	0		
19. Öğretmenlerin siyasi görüşleriyle ilgili ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	38	4	0	0	0	1,10	,297
	%	90,5	9,5	0	0	0		
20. Öğretmenler arasında, mesleki kıdemlerine göre ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	35	5	2	0	0	1,21	,520
	%	83,5	11,9	4,8	0	0		
21. Öğretmenler arasında, memleketlerine göre ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	38	4	0	0	0	1,10	,297
	%	90,5	9,5	0	0	0		
22. Öğretmenlerin branşlarıyla ilgili ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	39	3	0	0	0	1,07	,261
	%	92,5	7,1	0	0	0		
23. Sicil notlarının verilmesinde ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	36	5	1	0	0	1,17	,437
	%	85,7	11,9	2,4	0	0		
24. Ödüllendirilecek öğretmenlerin teklif edilmesinde ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	34	6	0	2	0	1,29	,708
	%	81	14,3	0	4,8	0		
25. Görevini aksatan öğretmenlerin cezalandırılmalarında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?	f	36	4	2	0	0	1,19	,505
	%	85,7	9,5	4,8	0	0		

Tablo 3'e göre katılımcıların, %95,2'si "Öğretmenlerin haftalık ders programlarının hazırlanmasında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?" ($\bar{x}=1,7$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile, %97,6'i "Öğretmenlerin nöbet çizelgelerinin hazırlanmasında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?" ($\bar{x}=1,10$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile, %80,9'ü "Sınıf dağıtımının planlanmasında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?" ($\bar{x}=1,48$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %92,9'ü ise "Ders dağıtımının planlanmasında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?" ($\bar{x}=1,40$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %88,1'i "Öğretmenlerin sosyal kulüp çalışmaları ile ilgili görevlendirilmelerinde ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?" ($\bar{x}=1,40$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %88,1'i, "Öğretmenlerin belirli gün haftalarla ilgili görevlendirilmelerinde ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?" ($\bar{x}=1,29$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %90,5'i, "Okulda oluşturulan kurullarda (satın alma, muayene ve

teslim alma vb) öğretmenleri görevlendirmede ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,21$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %92,9’u, “Öğretmenler arasında işbölümü yapılmasında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,29$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %88,1’ü , “Öğretmenlere eğitim ve öğretimle ilgili ek görevler vermede ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,38$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %85,7’i, “Okulda yapılacak faaliyet ve etkinliklere katılacak öğretmenleri görevlendirmede ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,38$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %88,1’ü, “Okul içi görev dağılımında (iş yükü açısından) ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,43$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %88,1’i, “Öğretmenlerin kural ihlallerinde (kılık kıyafet, törene katılmama gibi) ne sıklıkta kayırmacılık yaptığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,38$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %88,1’i, “Öğretmenlerin, derse zamanında veya geç girip çıkmalarında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,33$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %92,9’ü, “Görevleri gereği gibi yapmayan öğretmenler arasında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,38$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %90,5’si, “Öğretmenlerin izin vermede ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,26$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %90,5’i, “Öğretmenlerin şikayetlerinin dikkate alınmasında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,38$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %88,1’ü, “Öğretmenlerin üye oldukları sendikalarla ilgili ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,26$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %88,1’si, “Öğretmenlerin cinsiyetlerle ilgili ne sıklıkta kayırmacılık yaptığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,12$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile 97,6’ı, “Öğretmenlerin siyasi görüşleriyle ilgili ne sıklıkta kayırmacılık yaptığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,10$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile 100’ü, “Öğretmenler arasında, mesleki kıdemlerine göre ne sıklıkta kayırmacılık yaptığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,21$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile 95,2’i, “Öğretmenler arasında, memleketlerine göre ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,10$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %100’ü, “Öğretmenlerin branşlarıyla ilgili ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,07$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %100’ü, “Sicil notlarının verilmesinde ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,17$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %97,6’ı, “Ödüllendirilecek öğretmenlerin teklif edilmesinde ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,29$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile ve %95,2’i, “Görevini aksatan öğretmenlerin cezalandırılmalarında ne sıklıkta kayırmacılık yapıldığını düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=1,19$) sorusuna hiçbir zaman ve nadiren seçenekleri ile %95,2’si olumlu görüş bildirmişlerdir.

3.2. Branşa Değişkenine İlişkin Bulgular:

Yöneticilerinin kayırmacılık davranışlarına yönelik öğretmen algıları ve alt ölçeklere ait puanlar branşa göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir? Problemine cevap aramak amacıyla bağımsız gruplar için t testi yapılmıştır. Veriler Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4: Branşa göre bağımsız gruplar için T- Testi sonuçları

Branş	N	\bar{x}	SS	t	sd	p

**НАРОДНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ. ПЕДАГОГИКА.
МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ**

Kayırmacılık	Okul Öncesi	34	1,29	,477	1,003	40	,322
	Çocuk Gelişimi	8	1,12	,199			
Planlama	Okul Öncesi	34	1,28	,495	,404	40	0 ,688
	Çocuk Gelişimi	8	1,20	,414			
Örgütlenme	Okul Öncesi	34	1,38	,657	2,097	40	0,43
	Çocuk Gelişimi	8	1,10	,198			
Koordinasyon	Okul Öncesi	34	1,41	,635	1,333	40	0,027
	Çocuk Gelişimi	8	1,10	,214			
Değerlendirme	Okul Öncesi	34	1,18	,351	,669	40	0,86
	Çocuk Gelişimi	8	1,10	,162			

Tablo 4 incelendiğinde genel kayırmacılık davranışlarına ilişkin algının branşa göre göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bağımsız örnekler T- Testine göre Okul Öncesi öğretmenlerinin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort.=1,29,SS=,477$) ve Çocuk Gelişimi öğretmenlerinin öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort. = 1,12,SS = ,199$) arasında istatistiksel bir fark olmadığı, başka bir ifadeyle genel kayırmacılık davranışlarına ilişkin algı ile branşlar arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir $f(40)=,322,P<0,05$. Anaokullarında görev yapan okul yöneticilerinin bağımsız örnekler T- Testine göre Planlama boyutunda Okul Öncesi öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort.=1,28,SS=,495$) ve Çocuk Gelişimi öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort. = 1,20,SS = ,414$) arasında istatistiksel bir fark olmadığı, başka bir ifadeyle Planlama boyutunda kayırmacılık davranışlarına ilişkin algı ile branşlar arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir $f(40)=,688,P>0,05$

Anaokullarında görev yapan okul yöneticilerinin bağımsız örnekler T-Testine göre Örgütlenme boyutunda Okul Öncesi öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort.=1,38,SS=,657$) ve Çocuk Gelişimi öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort. = 1,10,SS = ,198$) arasında istatistiksel bir fark olduğu, başka bir ifadeyle örgütlenme boyutunda kayırmacılık davranışlarına ilişkin algı ile branşlar arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde yorumlanabilir $f(40)= ,043,P<0,05$. Anaokullarında görev yapan okul yöneticilerinin bağımsız örnekler T-Testine göre koordinasyon boyutunda Okul Öncesi öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort.=1,41,SS=,635$) ve Çocuk Gelişimi öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort. = 1,10,SS = ,214$) arasında istatistiksel bir fark olduğu, başka bir ifadeyle koordinasyon boyutunda kayırmacılık davranışlarına ilişkin algı ile branşlar arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde yorumlanabilir $f(40)= ,027,P<0,05$. Anaokullarında görev yapan okul yöneticilerinin bağımsız örnekler T-Testine göre değerlendirme boyutunda Okul Öncesi öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort.=1,18,SS=,351$) ve Çocuk Gelişimi öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort. = 1,10,SS = ,162$) arasında istatistiksel bir fark olmadığı, başka bir ifadeyle değerlendirme boyutunda kayırmacılık davranışlarına ilişkin algı ile branşlar arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir $f(40)= ,086,P>0,05$.

3.4. Araştırmanın İkinci Alt Problemine ilişkin bulgular:

Araştırmanın ikinci alt problemi “Okul yöneticilerinin kayırmacılık davranışlarına yönelik öğretmen algıları ve alt ölçeklere ait puanlar meslek örgütüne üye olup olmama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt

probleme cevap aramak amacıyla bağımsız gruplar için T- Testi yapılmıştır.

Tablo 5: Okul yöneticilerinin kayırmacılık davranışlarına yönelik öğretmen algılarında meslek örgütüne üye olup olmama durumuna göre farklılık düzeyleri

	Meslek Örgütü	N	\bar{x}	SS	t	sd	p
Maddeler toplamı	Evet	16	1,19	460	-843	40	,405
	Hayır	26	1,31	433			
Planlama	Evet	16	1,16	433	1,062	40	,295
	Hayır	26	1,32	500			
Örgütlenme	Evet	16	1,23	629	-838	40	,407
	Hayır	26	1,39	594			
Koordinasyon	Evet	16	1,22	536	1,059	40	,296
	Hayır	26	1,42	618			
Değerlendirme	Evet	16	1,15	349	-215	40	,831
	Hayır	26	1,18	315			

Tablo 5 incelendiğinde genel kayırmacılık ölçeğinden elde edilen toplam puanlar meslek örgütüne üye olup olmama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bağımsız örnekler T-Testine göre meslek örgütüne üye olan öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort.=1,19,SS=,460$) ve meslek örgütüne üye olmayan öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort. = 1,31,SS = ,433$) arasında istatistiksel bir fark olmadığı, başka bir ifadeyle genel kayırmacılık davranışlarına ilişkin algı ile meslek örgütüne üye olup olmama durumuna göre anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir. $f(40)= ,405,P>0,05$. Anaokullarında görev yapan okul yöneticilerinin Bağımsız örnekler T-Testine göre planlama boyutunda meslek örgütüne üye olan öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort.=1,16,SS=,433$) ve meslek örgütüne üye olmayan öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort. = 1,32,SS = ,500$) arasında istatistiksel bir fark olmadığı, başka bir ifadeyle planlama boyutunda kayırmacılık davranışlarına ilişkin algı ile meslek örgütüne üye olup olmama durumuna göre anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir. $f(40)=,295,P>0,05$ Anaokullarında görev yapan okul yöneticilerinin Bağımsız örnekler T-Testine göre örgütlenme boyutunda meslek örgütüne üye olan öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort.=1,39,SS=,629$) ve meslek örgütüne üye olmayan öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort. = 1,39,SS = ,594$) arasında istatistiksel bir fark olmadığı, başka bir ifadeyle örgütlenme boyutunda kayırmacılık davranışlarına ilişkin algı ile meslek örgütüne üye olup olmama durumuna göre anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir. $f(40)= ,407,P>0,05$. Anaokullarında görev yapan okul yöneticilerinin Bağımsız örnekler T-Testine göre koordinasyon boyutunda meslek örgütüne üye olan öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort.=1,22,SS=,536$) ve meslek örgütüne üye olmayan öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları ($Ort. = 1,42,SS = ,618$) arasında istatistiksel bir fark olmadığı, başka bir ifadeyle koordinasyon boyutunda kayırmacılık davranışlarına ilişkin algı ile meslek örgütüne üye olup olmama durumuna göre anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir. $f(40)= ,296,P>0,05$ Anaokullarında görev yapan

okul yöneticilerinin Bağımsız örnekler T-Testine göre değerlendirme boyutunda meslek örgütüne üye olan öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları (Ort.=1,15,SS=,349) ve meslek örgütüne üye olmayan öğretmenlerin kayırmacılığa yönelik tutumları (Ort.= 1,18,SS = ,315) arasında istatistiksel bir fark olmadığı, başka bir ifadeyle değerlendirme boyutunda kayırmacılık davranışlarına ilişkin algı ile meslek örgütüne üye olup olmama durumuna göre anlamlı bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir $f(40)= ,831, P>0,05$.

3.4. Üçüncü araştırma sorusuna(alt problem) ilişkin bulgular.

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Okul yöneticilerinin kayırmacılık davranışlarına yönelik öğretmen algıları ve alt ölçeklere boyutlara ait puanlar kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt probleme cevap aramak amacıyla Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır.

Tablo 6: Okul Yöneticilerinin Kayırmacılık Davranışlarına Yönelik Öğretmen Algıları Ve Alt Ölçeklere Boyutlarına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Değişkenler		Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Kayırmacılık	Gruplar arası	,,372	2	,186	,951	,395
	Gruplar içi	7,626	39	,196		
	Toplam	7,998	41			
Planlama	Gruplar arası	,199	2	,099	,425	,657
	Gruplar içi	9,12	39	,234		
	Toplam	9,319	41			
Örgütlenme	Gruplar arası	,611	2	,306	,827	,445
	Gruplar içi	14,416	39	,370		
	Toplam	15,027	41			
Koordinasyon	Gruplar arası	38,412	2	,729	,2,224	,122
	Gruplar içi	1,458	39	,328		
	Toplam	12,787	41			
Değerlendirme	Gruplar arası	,159	2	,079	,,748	,480
	Gruplar içi	4,143	39	,106		

Toplam	4,302	41

Tablo 6 incelendiğinde, okul yöneticilerinin kayırmacılık davranışlarına yönelik öğretmen algıları ölçek ve alt ölçekleri kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p>0,05$). Bir başka ifadeyle öğretmenlerin kıdemi ile okul yöneticilerinin kayırmacılık davranışlarına yönelik öğretmen algıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırma, Ankara’da Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi anaokullarında görev yapan öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır. İlgili alan aştırmaları Erdem ve Meriç (2013) incelendiğinde “İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin algılarına göre okul yöneticilerinin kayırmacılık” adlı araştırmasına göre okul yöneticilerinin kayırmacılık yaptığına dair algıları “Nadiren” olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca Özkanan’ın (2013)“Yönetimde Kayırmacı Uygulamalar ”üzerine doktora çalışmasında nitel bir çalışma yaparak kamuda terfi işlemlerinde kayırmacılık tutumuna çokça başvurulduğu, nepotizm ve hemşericiliğin azaldığı sonucuna varmıştır Yüce(2020) “ilkokul, Ortaokul ve Lisede görev yapan okul yöneticilerinin yönetim süreçlerindeki kayırmacılık davranışlarına ilişkin öğretmen algıları” isimli çalışmayı yaparak ortalamanın(1,99) nadiren kayırmacılık yapıldığına dair oran çıkmıştır. Yapılan bu çalışmalar arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Konu kapsamındaki çalışmalar incelendiğinde az sayıda da olsa ilkokul, Ortaokul, ve lise kademlerinde çalışan öğretmen algılarının ölçüldüğü sonuç olarak da bu çalışmalarda nadiren düzeyinde de olsa kayırmacılık yapıldığı görülmüştür. Ancak anaokullarında görev yapan okul yöneticilerinin kayırmacılıkla ilgili öğretmenlerin algılarının ne olduğu yönündeki çalışmalara rastlanmamıştır. Yapılmış olan bu çalışmada da okul öncesi öğretmenlerin kayırmacılık algılarıyla ilgili anaokulu yöneticilerinin (1,27) “Hiçbir Zaman” kayırmacılık yaptığına dair oran çıkmıştır.

Gerçekleştirilmiş olan diğer araştırmalarda da “nadiren” düzeyinde kayırmacılık yapıldığına dair oran çıkmış olmasına rağmen anaokulu müdürlerinin oransal olarak öğretmenlerine diğer çalışmalara göre daha az kayırmacılık yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Kayırmacılık ölçeği ile elde edilen veriler genel olarak değerlendirildiğinde, anaokullarında görev yapan okul yöneticilerinin kayırmacılık davranışlarına ilişkin okul öncesi öğretmen algılarının oransal olarak en fazla “hiçbir zaman” düzeyinde olduğu söylenebilir. Elde edilen verilerin genel kayırmacılık boyutu açısından aritmetik olarak değerlendirildiğinde ise ölçeğin “Hiçbir Zaman” ($\bar{x}=1,27$) düzeyinde olduğu anlaşılmıştır. Yapılmış olan bu araştırmanın sonuçlarına göre; okul öncesi öğretmenlerin algılarına göre anaokullarında görev yapan okul yöneticilerinin kayırmacılık davranışını gösterme düzeyleri “Hiçbir Zaman” düzeyindedir. Okul Öncesi öğretmenlerin beraber görev yaptıkları yöneticilerinin okul yönetiminde kayırmacılık yaptıklarına dair algılarının düşük düzeyde olduğu belirtilebilir. Okul Öncesi Öğretmenleri okul yöneticilerinin en çok “sınıf dağıtımlarının planlanmasında “Hiçbir Zaman” (1,48) kayırmacılık yaptıklarını düşünmektedir. Ayrıca “okul içi görev dağılımında ”Hiçbir Zaman (1,43) da hassas bir konu olarak karşımızda çıkmaktadır. Bunun yanında okul öncesi öğretmenleri okul yöneticilerinin “öğretmenler arasında memleketlerine göre” ve “öğretmenlerin siyasi görüşlerine” göre “nöbet çizelgelerinin hazırlanmasında” “Hiçbir Zaman” (1,10) kayırmacılık yapmadıklarını belirtmişlerdir.

Kolukırık (2019) tarafından yapılan araştırmada Kayırmacılık Ölçeği planlama, örgütlenme, koordinasyon ve değerlendirme alt boyutları sonuçları incelendiğinde genel olarak

“hiçbir zaman” düzeyinde kayırmacılık yapıldığı sonucu oransal olarak en yüksek sonucu vermiştir. Kazancı (2010) tarafından yapılan çalışmaya göre öğretmen algılarına göre kayırmacılık “Bazen” düzeyinde olmuştur. Meriç (2012) ’e göre okul yöneticileri uygulamalarındaki kayırmacılık “Nadiren” düzeyinde olarak çıkmıştır. Yüce (2020)’ye göre okul yöneticilerinin uygulamalarındaki kayırmacılık “Nadiren” düzeyinde kayırmacılık yapılmaktadır sonuçları çıkmıştır. Bu durum dört araştırmanın sonuçlarının birbirinden farklı olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada, öğretmenlerin haftalık ders programlarının hazırlanmasında okul yöneticilerinin kayırmacılık yapmadığını düşüncelerinin nedeni okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmen görevlendirildiği şubede haftalık otuz saat derse girdiği için kayırmacılık yapılmadığı düşüncesine sahip olabilir. Öğretmenler anaokullarında nöbet tutarken sınıflarında nöbetlerini tuttıkları, nöbet tutarken iş yükünün fazla olmaması ayrıca haftalık üç saat ek ders almaları nedeniyle kayırmacılık yapılmadığı düşüncesine sahip olabilirler. Sınıf dağıtımlarının planlanmasında oransal olarak en fazla kayırmacılık yapıldığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Sınıfların oluşturulma sürecinde ailelerin ve baskı gruplarının okul yönetimi üzerinde kurdukları baskı ile açıklayabiliriz. Okul yönetim sürecinde okulun çevresini oluşturan baskı gruplarının isteklerinin yerine getirilmesinden kaynaklandığını söyleyebiliriz. Ayrıca yaş gruplarının küçük olması, kurumlarda sabahçı öğlenci grupların olması, öğrenci sayılarının az ya da çok olması öğretmenlerin taleplerini değiştireceği için kayırmacılık yapıldığı düşüncesinin en fazla çıkmasına bu çalışmayla ilişkilendirilebilir. Öğretmenler, sosyal kulüpler etkinliklerinde iş yükünün fazla olması ek çalışma gerektirdiği ve ek ücret ödenmediği için kayırmacılık yapıldığı oranının fazla çıkmasına neden olmuş olabilir. Bazı belirli gün ve haftalarla ilgili kutlamaların okul öncesi eğitim kurumlarında sayının az olması nedeniyle öğretmenlerin birlikte bu konuda kayırmacılık yapılmadığını düşüncelerine neden olabilir. Okullarda oluşturulan kurullardaki çalışmalarda anaokullarında öğretmen sayısının az olması nedeniyle her öğretmen görev aldığı için kayırmacılık yapılmadığını düşüncelerine neden olabilir. Öğretmenlerin çoğunluğunun bayan olması nedeniyle okul yönetimlerinin iş bölümünü yaparken daha detaylı çalışma yapmasından kaynaklı kayırmacılık yapılmadığını düşünüyor olabilirler.

Öğretmenler eğitim öğretimle ilgili verilen ek görevlerin tüm öğretmenlere eşit bir şekilde verildiğini düşünüyor olabilirler. Ayrıca bayan öğretmenlerin ek görev almak istemeleri ve okullarında ön plana çıkmak istemelerinden kaynaklı kayırmacılık yapılmadığını düşünüyor olabilirler. Eğitim öğretimle ilgili yapılan faaliyet ve etkinliklere tüm öğretmenler görevlendirildiği ve görevleri gereği yapmaları gerektiğini düşündükleri için kayırmacılık yapılmadığını düşünüyor olabilirler. Öğretmenler genel olarak okul içi görev dağılımındaki çalışmalardaki oranın fazla çıkmasının nedeni öğretmen sayılarının az olması nedeniyle görev dağılımlarında öğretmenlere gereğinden fazla iş düşmesi kayırmacılık yapıldığına dair oranın fazla olmasının nedeni olabilir. Öğretmenler görevini gereği gibi yapmayan öğretmenler arasında kayırmacılık yapılmadığını belirtmiş olmasının şikayet mekanizmasının hızlı çalışmasından kaynaklanmış olabilir. Öğretmenler, mazereti olan öğretmenlere kaymakamlıklar tarafından izin verildiğini düşündükleri için kayırmacılık yapılmadığını düşünüyor olabilirler. Öğretmenler şikâyetlerinin dikkate alınmasında ise yöneticilerin nadiren düzeyinde kayırmacılık yaptıkları anlaşılmaktadır. Öğretmenler mesleki örgüte üye olup olmama durumlarına göre incelendiğinde nadiren düzeyinde kayırmacılık yapıldığını düşüncelerine neden olmuş olabilir. Öğretmenler cinsiyetleri ile ilgili nadiren düzeyinde kayırmacılık yapıldığını düşünmektedirler. Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin çoğunluğunun bayan müdür olmasından kaynaklı ya siyasetle hiç

ilgilenmedikleri ya da siyasi görüşlerini ortaya çıkarmadıklarından kayırmacılık yapılmadığını düşünüyor olabilirler. Öğretmenler, yönetimlerin herkese ayını görevi vermeleri nedeniyle kayırmacılık olarak düşünmüyor olabilirler. Anaokullarında çalışan öğretmen sayılarının az olması ilişkilerin daha samimi olmasından kaynaklı bu konuda kayırmacılık yapılmadığını düşünmelerine neden olabilir. Öğretmenler kendi aralarında branş ayrımı yapmadıkları okul öncesi ve çocuk gelişimi öğretmenliklerini bütün olarak düşünmelerinden kaynaklı branşlar ile ilgili kayırmacılık yapılmadığını düşünüyor olabilirler. Performans notlarının görevde yükselme, ek puan gibi herhangi bir katkısı olmadığı için bu konuda kayırmacılık yapılmadığını düşünmelerine neden olabilir. Ödüllendirilecek öğretmenlerin tespitinde ise öğretmenlerin kayırmacılık yapıldığına ilişkin algıları azımsanmayacak oranda olduğu söylenebilir. Görevini aksatan öğretmenlerin şikâyet mekanizmasının hızlı çalışması, veliler tarafından şikâyet edilmeleri ve kısa sürede öğretmenlere soruşturmaların açılması öğretmenlerin görevini aksatan öğretmenlerin cezalandırıldığını düşünmelerine neden olabilir.

Öğretmenlerin kayırmacılık ile ilgili algılarına göre kayırmacılığın en az düzeyde görüldüğü; Öğretmenlerin nöbet çizelgelerinin hazırlanmasında, Öğretmenlerin siyasi görüşleri ile ilgili, Öğretmenler arasında memleketlerine göre ilgili maddeler olarak belirlenmiştir. Bu üç maddenin aritmetik ortalaması ($\bar{x}= 1,10$)'dur. Kayırmacılık ölçeğindeki en yüksek aritmetik ortalaması görülen üç eylemin ise; Sınıf dağıtımlarının yapılmasında, Öğretmelerin sosyal kulüp çalışmaları ile ilgili görevlendirilmelerde, Okul içi görev dağılımında (iş yükü açısından) eylemlerinden oluşup; bu üç maddenin aritmetik ortalaması ($\bar{x}= 1,44$)' tür. Kayırmacılık ölçeği genel olarak değerlendirildiğimizde okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul yöneticilerinin kayırmacılık davranışına ilişkin okul öncesi öğretmenlerin algıları oransal olarak hiçbir zaman düzeyindedir. Çalışma aritmetik ortalamalara bakılarak değerlendirildiğinde hiçbir zaman düzeyinde olduğu görülmektedir. Kayırmacılığın alt boyutlarına ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde okul öncesi öğretmenleri, anaokullarında görev yapan okul yöneticilerinin ortalama olarak en çok "koordinasyon" boyutunda "Hiçbir Zaman" (1,35) düzeyinde kayırmacılık yaptıklarını belirtmişlerdir. En düşük ise "Değerlendirme" boyutunda "Hiçbir Zaman" (1,17) düzeyinde kayırmacılık yaptıklarını. Okul Öncesi Öğretmenlerinin anaokullarında görev yapan yöneticilerin kayırmacılık davranışını gösterme düzeylerine ilişkin algılarının ölçeğin genelinde ve koordinasyon, değerlendirme ve örgütlenme boyutlarında, öğretmenlerin cinsiyetine, yaşına, şu an görev yaptıkları okuldaki çalışma süresine, üyesi buldukları sendikalara ve mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir ifadeyle, bu değişkenlere göre öğretmenlerin okul yöneticilerinin kayırmacılık yaptıklarına dair algılarının birbirine benzer düzeydedir.

Okul Öncesi Öğretmenleri anaokullarında görev yapan yöneticilerin kayırmacılık ölçeğinin planlama, örgütlenme, koordinasyon ve değerlendirme alt boyutunda ayrı ayrı toplam değerleri cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde cinsiyete bağlı olarak anlamlı bir fark oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir ifadeyle, bu değişkenlere göre öğretmenlerin okul yöneticilerinin kayırmacılık yaptıklarına dair algılarının birbirine benzer düzeyde olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin kendilerine cinsiyetleri ile ilgili ayrım yapılmadığını düşündüklerini ortaya koymuştur. Okul Öncesi Öğretmenleri anaokullarında görev yapan yöneticilerin kayırmacılık ölçeği ve alt gruplarından elde edilen verilere göre yöneticilerin öğretmenlere her hangi bir meslek örgütüne üye olup olmama durumlarına göre öğretmen algıları incelendiğinde ölçek geneli ve alt ölçeklere göre elde edilen verilere bakıldığında

anamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir ifadeyle, bu değişkenlere göre öğretmenlerin okul yöneticilerinin kayırmacılık yaptıklarına dair algılarının birbirine benzer düzeyde olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin kendilerine meslek örgütüne üye olup olmama durumlarına göre ilgili ayırım yapılmadığını düşündüklerini ortaya koymuştur. Okul ncesi öğretmenleri anaokullarında görev yapan yöneticilerin kayırmacılık leğinin geneli ve alt boyutları olan; planlama, örgütleme, koordinasyon ve değerlendirme kısmı öğretmenlerin branşı açısından değerlendirildiğinde; Okul ncesi ğretmeni ya da ocuk Gelişimi ğretmeni olmalarının okul yöneticilerinin bu sebeple kendilerine kayırmacılık yapıldığı algısını oluşturmadığı ve aralarında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Okul ncesi öğretmenleri anaokullarında görev yapan yöneticilerin kayırmacılık leğinin geneli ve alt boyutları olan; planlama, örgütleme, koordinasyon ve değerlendirme kısmı öğretmenlerin kıdem yılı baz alınarak değerlendirildiğinde; öğretmenlerin kıdem yılının az ya da fazla olmasına göre anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu da öğretmenlerin kendilerine kıdem yılına göre bir kayırmacılık yapılmadığı algısının olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, anaokullarındaki kayırmacılık, İlkokul, Ortaokul, Lise gibi diğer eğitim kurumlarında anlamlı bir Şekilde düşük olduğu görülmektedir. Bunu ilkokul, ortaokul lise gibi eğitim kurumlarında eğitim süreçlerinin planlaması, koordinasyonu ve uygulanmasında birçok ortak çalışmaların yapılmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz. Nöbet görevi, ders programlarının hazırlanmasında, bir sınıfta birden çok öğretmenin ders işlemesi vb. gibi çalışmaların planlaması uygulaması öğretmenlerin günlük ve haftalık çalışma saatini etkilemektedir. Ancak anaokullarında bir sınıfta sadece bir öğretmenin görevli olması, ders programlarının ve saatlerinin bakanlıkça merkezi olarak belirlenmesi, ğretmen sayılarının az olması, velilerde çocuklara yönelik akademik bir baskının olmaması neden olarak gösterilebilir. Araştırma sonuçlarına göre tüm alanlarda genel olarak değerlendirildiğinde okul yöneticilerinin okul yönetim süreçlerinde kayırmacılık yapmadığını söyleyebiliriz. Sadece tüm alanlarda erkek çalışanların kadınlara göre daha yüksek düzeyde kayırmacılık olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguyu erkek öğretmenlerin okul öncesi öğretmenliğini erkek rollerine tam olarak uygun bulmadığı için okul yönetimi sürecinde kendilerinden istenilen görev ve sorumlulukları kendi meslek ve kimlik algılarıyla rtştrmemesinden dolayı okul yönetiminin isteklerini kayırmacılık olarak algılayabilirler. Bunun yanı sıra erkek okul öncesi öğretmenlerine velilerin, okul çalışanlarının ve okul yönetimlerinin önyargılı ve cinsiyetçi bir tavırla yaklaşmaları etkili olabilir. Yapılan bu araştırma sonucuna göre okul öncesi öğretmenleri sınıf dağıtımlarının planlanması aşamasında "Hiçbir Zaman"(1,48) kayırmacılık yapıldığı yönünde görüş belirtmişlerdir. Bunu sınıfların oluşturulması aşamasında ailelerin ve baskı gruplarının okul yönetimi üzerinde kurdukları baskı ile açıklayabiliriz. Okul Yönetimlerinin okul yönetim süreçlerinde okulun çevresini oluşturulan baskı gruplarının isteklerinin yerine getirilmesinden kaynaklandığını söyleyebiliriz. Ayrıca küçük yaş grubunda yer alan öğrencilerle öğretmenlerin çalışmayı tercih etmemesi de bu araştırma sonucuyla ilişkilendirilebilir.

Kaynakça:

1. Argon, T. ve Eren, A. (2004). *İnsan kaynakları yönetimi* Nobel Yayın Dağıtım: İstanbul.
2. Aktan, C. C. (2001). Siyasal ahlak ve siyasal yozlaşma. C.C. Aktan, (Ed.), *Yolsuzlukla mücadele stratejileri* içinde (s. 51-69). Ankara: Hak-

İş.

3. Asunakutlu, T., ve Avcı, U. (2010). Aile işletmelerinde nepotizm algısı ve iş tatmini üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(2), 93-109.

4. Araslı, H., Bavik, A. ve Ekiz, E. H. (2006). The effects of nepotism on human resource management the case of three, four and five star hotels in Northern Cyprus. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 26(7), 295-308.

5. Aytaç, Ö. (2010). Bürokratik kayırmacılık: enformel bağlayıcılıkların yönetim ilişkilerinin etkisi. Yönetim ve örgüt açısından kayırmacılık içinde (s. 86-109). İstanbul:

6. Balcı, A. (2009). Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler. (7.Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları.

7. Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. (4. Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları.

8. Boadi, E. G. (2007). Conflict of interest nepotism and cronyism: TI source book confronting corruption. *The Elements of a National Integrity System*, 195-204.

9. Eryılmaz, B. (2002). Kamu yönetimi. (Gözden Geçirilmiş Yeni Baskı). İstanbul: Erkam Matbaası.

10. Erdem, M. ve Meriç, E. (2012). Okul yönetiminde kayırmacılığa ilişkin ölçek geliştirme çalışması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Uluslararası E Dergi*, 2(2), 141-149.

11. İlhan, S. ve Aytaç, Ö. (2010) *Türkiye'de kayırmacı eğilimlerin oluşmasında toplumsal ve kültürel yapının rolü*. R. Erdem Ed., *Yönetim ve örgüt açısından kayırmacılık* içinde (s. 61-83). İstanbul: Beta.

12. Karpat, K. H. (2003). *Türkiye'de toplumsal dönüşüm*. (A. Sönmez, Çev.) Ankara: İmg.

13. Kazancı, N. (2010). İlköğretim okullarındaki yöneticilerin liderlik stilleri ile öğretmenlerin örgütsel adalet algıları arasındaki ilişki düzeyi

14. Kurtoğlu, A. (2012). Siyasal örgütler ve sivil toplum örgütleri bağlamında hemşehricilik ve kollamacılık. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 67(1), 141-169.

15. Key, V. O. (1994). Politikada yolsuzluk teknikleri politik yozlaşma ve rant kollama, (C. C. Aktan, Çev.) Ankara: Takav.

16. Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel

17. Mutlu, K. (2000). Problems of nepotism and favouritism in the police organization in Turkey. *An International Journal of Police Strategies and Management*, 23(3), 381-389.

18. Özsemerci, K. (2002). *Türk kamu yönetiminde yolsuzluklar, nedenleri, zararları ve çözüm önerileri*. Ankara: Sayıştay.

19. Özkanan, A. (2013). *Yönetimde kayırmacı uygulamalar üzerine nitel bir çalışma*, Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

20. Özler, H., Özler, D. N. ve Gümüştekin, G. E. (2007). Aile

işletmelerinde nepotizmin gelişme evreleri ve kurumsallaşma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 437-450.

21. Özkiraz, A. ve Acungil, Y. (2012). Hemşehri derneklerinin kentlileşme sürecindeki rolü. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 29(1), 247-272.

22. Schmit, M. J. ve Allscheid, S. P. (1995). Employee attitudes and customer satisfaction: making theoretical and empirical connections. *Personel Psychology*, 48(3), 521-536.

23. Şen, M. L. (1995). Liyakat ilkesi ve Türk personel sistemindeki uygulaması. *Amme İdaresi Dergisi*, 28(1), 77-92.

24. Sarıbay, A. Y. (1992). *Siyasal sosyoloji bir çözümleme çerçevesi*. Ankara: Gündoğan

25. Taymaz, H. (2003). *İlköğretim ve ortaöğretim okul müdürleri için okul yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.

26. Türk Dil Kurumu. (2015). Türkçe sözlük. Ankara: TDK.

27. Tortop, N. (1999). *Personel yönetimi*. (6. Baskı). Ankara: Yargı Yayınları.